

Ad hunc Titulum. Walter 198
**Æ D E S
PALATINÆ**

Ex Avitis Domûs Illustrissimæ TIGNIS
Illustrissimi & Excellentissimi Dñi
D O M I N I

**IOANNIS ANDREÆ
PLATER
PALATINI ET CAPITANE
LIVONIÆ**

In

Stationem Honoris,
Et perennaturæ gloriæ incolatum:
Fortuna & Virtute architecta

Erecta

Atque in auspicato eiusdem Illustrissimi in Palatina
tum ingressu,

Ad

Publicam **LIVONIÆ** felicitatem
Totiusq; Litvani Orbis spectaculum

aperta.

Ab addictissima **PALATINÆ DOMUI**
Residentia Dunebrgenfi,
Societatis **IESU.**

Anno Domini 1695

In Ædes Palatinas

*Mulciber in Trojam pro Troja stabat Apollo:
Inter discordes non stetit illa Deos.*

*Firma PALATINÆ durabit gloria molis,
Pro qua stat Pallas Mars & Apollo simul.*

Inter maxima operum, eminet Augusti Palatium (nunc Ædes PALATINÆ) quod ille in monte Palatino, quâ Aventinum spectat & C. maximo imminet, Marti Vltori, Ducumq; memoria struxit: & statum triumphantium effigie in utraq; porticu dedicavit. Sveton: in Aug: cap. 29. de quo etiam Ovid: 5. Fast:

*Vltor ad ipse suos calo descendit honores,
Templaq; in Augusto conspicienda foro.
Et De: est ingens, & opus,*

Illustrissime & Excellentissime PALATINE

Admirabitur quispiam eam tenuitatis nostræ audaciam in te-
meritatem, quod Basilicum Palatine Domûs Tuae limen, ho-
noris gloriaq; stationi erectum non invitati subeamus. Ve-
rùm facilem dabit veniam, quisquis perpenderit, magnorum
Procerum atria, commune id habere cum Numinum aris,
quod utraq; nullo venientium discrimine, in commune pate-
ant solatium. Facit præterea hanc nobis confidentiam tuus in li-
as favor,
quarum majestatem Senatoriâ amplias dignitate, efficitq; ut eodem cultu &
Mecœnatem in Te veneremur & Maronem. Vnum est quod nos Palatine
Ædis ingressu prohibet, & in ipso limine ponit obicem, nostra scilicet vere-
cundia non Tua humanitas. Erubescere ad Palatini muricis aspectum hu-
milis cogitur eloquentia, & concolorem trabeæ Tuae induit colorem, rubo-
re quàm verborum cultu ornator: dum tacita secum perpendit, ad Tuam
hoc est Poloni Cynea facundiam, in cuius verba - - atronitum jurare Sena-
tum vidimus & doctis subsellia plaudere dictis: suam non posse assurgere di-
tionem. Profecto, si quando, nunc certè inter ipsa dicendi auspicia exalbescat
cesse est orator pro Domo Tua Tullius, atq; ex usitata exordiendi formula
pavore prius palloriq; litans totis artibus contremiscat, dum ad Tui nomi-
nis magnitudinem suas metitur & explorat vires. Non ideo tamen à susce-
pta mente deterreri patiemur, gnari magna Nomina ut magna Numina
non melius ac ipsa humilitate coli, eòq; gratiorem esse saperis cultum, quò de-
missiorem. Scimus antiquitate teste non solos olim Mæonios olores, verùm
minoram etiam gentium volucres sua Delphico Apollini pennas consecras-
se: proinde neq; nos repulsam formidamus. Tibi erudito ævi nostri A-
llini, scriptorios in tributum dicamus calamos, pro sepia Tuis imbutos
comijs, quamvis non ad eam styli sublimitatem evoluturos, quam Tuae glo-
ria exigit celsitudo. Dignior Tu quidem olorum pennis, qui Tuam cantan-
tes sublime ferant ad sidera nomen, dignior meliorum scriptorum calamis,
qui Te non humili volatu sub ipsa evehant astra: sed neq; humilioris penna
officium dedignaberis, quam Tuae Palatine Domui ceu Delphico oraculo
volumus esse dedicatam. Hæc itaq; leti veniâ, imus ad Basilicum Domûs
Tuae limen, tot decorum regiam, tot meritorum augustale, imus in populo-
rum consortio, animorum satellitio, honorem inquilinum & magnos adora-
turi Lares. Imò plura ausi Domum Tuam ad publicum Livonia totiusq;
Litvania hodie pandimus spectaculum, Te inconsulto, domesticos Tuos splen-
dores omnium lastrandos oculis, & publico populorum aspectui exhi-

ituri. Videbit hinc Lituanus Orbis aruita illa Prosapia Tua decora à tot se-
culis ad nostram servata atatem, spectabit tot sacra Heroum simulachra, &
atatum senio venerabiles, longo squallore decoras, ipsa vetustate venustissimas
Majorum Tuorum effigies, lustrabit parta bello & pace trophæa, hostium
feroces exuvias, videbit deniq; illas intime admissiois virtutes, illa animi
ornamenta, quæ hæctenus pulchro ingenio Tua occultabat modestia, ne luci
permissa publica mortalem laderent palpebram tantis fulgoribus inassuetam.
Nihil hinc publica exponemus luci quod non sit Tuum: nam neq; Tibi alienis
mos est radiare fulgoribus, neq; nobis in usu est familiaris illa assentatricis
facundia metaphora aliena videlicet laudis translatio: unde non tam in Tuis
desudare encomijs, quàm potius gloriosè gesta pennæ indicio, præsentì mon-
strare, secutura consignare atati volumus. Caterum si in hoc quoq; munere
impar (uti exilibus mos est) fatiscet oratio; attolle. eam non impari superis
celstitudine, verborum inopiam gestorum supplebis copiâ, informem dicendi
formam ornabis materia venustate, exiguoq; labori dabis pretium Nomi-
nis Tui amplitudine. Cui se devinctam nexu æternum duraturo profitetur

Illustrissimæ ac Excellentissimæ
Dominationi Vestræ
addictissima

Residentia Duneburgensis
Societatis I E S U.

A T R I U M
P A L A T I N Æ Æ D I S
Illustrissimis Maiorum imaginibus
adornatum.

*Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,
Urbe fuit summâ, hinc primos attollere fasces,
Omen erat - - -*

*Quin etiam veterum effigies, ex ordine avorum
Antiqua ex cedro Italusq; Paterq; Sabinus,
Saturnusq; Senex, Ianiq; bifrontis imago
Vestibulo astabant, aliq; ab origine manes,
Martia, qui ob Patriam, pugnando vulnera passi. 7. Æneid.*

ATtolle lætuosis innutritam spectaculis palpebram
Livonia, atq; deterfa mæroris nube, noua amænioris
scenæ maiestate tuam solare pupillam. Ponite spes
humile, populi, basilicum vobis Limen ad publicam hodie
pandit felicitatem, domestica Palatini vestri Gloria: ubi
demum post irrequietos anhelæ spei æstus fortunatam
vota vestra inueniant stationem. Tu quoq; nostræ felici-
tatis auspex Illustrissime Palatine, patere coronatas re-
gijs favoribus ædes Tuas publico hodie patere specta-
culo, admitte in hilaritatis contubernium confluentium
populorum gaudia, quæ nobis Tua hodie: dicam potius
nostra imperat fortuna. Non aliter enim de Tuo ac de
nostro lætamur fastigio: euehi Tecum sua quisq; sentit
desideria, attolli spes, coronari vota, partemq; nostræ fe-
licitatis arbitramur, Te in sublimi conspiciari; in quem pri-
dem animis, desiderijs, votis conspiravimus. O quantis
hactenus pro ea felicitate aras & astra fatigavimus desi-
derijs! quo non expalluimus metu? antequam Tu in hac
trabea erubesceres. Quâ non premebatur sollicitudine?

ut Te supra populorum vertices attolleret fortuna. Id u-
nicè & publica omnium vota & privata singulorum an-
helabant studia. Id unum & Procerum suffragia, & Regia
spectabat benevolentia; quæ ut probatam tot periculis
Tuam præmiaretur virtutem, exemplo Traiani ad obli-
gandas cicatrices Palatinam offerebat purpuram. Quoties
deniq; hæc ipsa, quæ nunc non minùs ad modestiæ rubo-
rem, quàm virtutis ornamentum effulges, quoties inquam
Tibi ultrò se trabea supplex obtulit? quoties ipse ambi-
tionis re . . . limen adiit, pullavit ostium, admissionem peti-
it honor? verùm expectandum adhuc erat, donec basili-
cum Tuæ Domùs Augustale Petri clavibus aperiret re-
ligio, viamq; dignitati, per depressa hæresum capita f-
ret triumphalem. Scilicet hoc unum ad gloriæ Tuæ a-
cem, ad meritorum coronidem deerat; ut post succisa hæ-
resum capita, in proprij Capitis subiectione, Vaticano Ca-
pitolio trophæum erigeres: & inter cæteras manubias, ca-
ptivum quoq; in obsequium fidei duceres intellectum.
Et iam indulgère hanc Tuæ virtuti gloriam, hæc nostræ
expectationi solatia boni Superi; ut tandem depulsâ erro-
ris nube, ad veritatis lucem respiceres Heros Illustrissi-
me, in honoraria Lechnæ. Senatùs trabea, melioris regni
factus Candidatus, Poliq; simul & Polonæ curiæ magnus
Civis. Coronâsti tandem aliquando Patriæ vota, cumulâ-
sti religionis gaudia, ipsius demùm Vaticanæ Maiestatis
oculos recreâsti: cui post coronatos Regum Cæsarumq;
vertices, quos illi ad plantas solita Christianitatis demisit
reverentia, nobile de profligata hæresi trophæum erexisti.
O Trophæum Româ dignum! quod illa meritò post
Pompejanos Marijq; triumphos, veteribus imponat colof-
sais: atq; inter numinum aras, heroum simulachra, Te no-
vum ævi nostri ostendet Herculem, Alemanæ Lernæ
domitorem. Sed quò tandem ab augusto Palatinæ Ædis
vestibulo

vestibulo fallax vestigij deviavit oratio? ultra artis leges
ultra dicendi propositum, quodam abrepta impetu? Ignosce Senator amplissime: Tux id gloriæ magnitudo, nostra
deinde lætitiæ vis facit, quæ omnem oratori adimit liber-
tatem, dum eam quam corde nequit capere, in obvio
passim argumento effundit felicitatem. Dabimus attamen
hanc exuberanti affectui legem, ut si non ad dicendi ap-
paratum, saltem ad dicendorum attendat ordinem: imò i-
pſius quoq; linguæ parcemus officio, nec tam svadæ, quàm
potius spectatricis palpebræ ductu, in basilicum gloriæ
Tux ibimus Penetræle.

Et iam Apparet Domus intus & atria longa pateſcunt. Virgil.
Apparent magna Palatinæ Domus propylæa, magnis
maiorum dicata manibus, multis decora imaginibus, augu-
stis veterum ex ordine Avorum Spectanda simulachris.
Video, video non iam propinquos casui, plantis tempo-
ritate abeſis,

*Stantes in curvibus Æmilianos,
urſos iam dimidios, mentoq; carentem*

Calvum.

Sed adamantina immortalium Heroum simulachra: anno-
rum senio vividas, ipſo ſquallore decoras, ipſa vetuſtate
Illuſtres, Tuorum inquam Illuſtriſſimæ Palatine Aborigi-
num Effigies, quos præmiatrix cælo inferuit æternitas, ter-
ris verò reliquit poſthuma in animis hominum memoria.
Specto tot magna belli Numina, tot magna Curix Nomina,
inſignes laticlavijs Heroſios, tot deniq; Fortunatos
multiplici laurea Bellatores. Primus in obtutum venit, ocu-
loſq; inſolitâ vultûs rapit maieſtate IOANNES de Bre-
le PLATER: qui ex inferioris Saxonix Veſtphalixq; ſe-
dibus, in Livoniam cum fratre veniens, (Anno Dñi 1224.)
auguſtam heroum deduxit coloniam. Pulchra fanè, nec
citra virtutem tranſlatio: quæ non ideò in alienum ſolum

magnos transplantavit Indigenas, ut uberiùs crescerent,
ui ex se, virtute, & excelso Vestphaliæ Procerum san-
vine clari, externo lumine minimè indigebant. Patrios
nim liquerunt Penates, non quòd Fortuna Domi esset
minor, sed quòd animus esset orbe major: adeòq; Patria
non contentus magnitudine. Habent id nempe magnæ
nimæ, quod generosa germina; quæ tantò feliciùs pullu-
ant, quantò longiùs à nutrice gleba & Cognatis sibi stir-
pibus avelluntur. Cernimus magna flumina, majora fieri,
quò longiùs à nativo abeunt fonte: sensimq; ita fæderata-
rum accursu lympharum grandescere, ut suam deinceps
non nòrit magnitudinẽ. Neq; minor ìde Domus Illustrissimæ
gloria, quia suam peregrino soli debet originem: cum nemo
ignoret, hoc pacto ingentes in orbe surrexisse principatu s:
nec aliter fata magnarum rerum moliuntur exordia, quàm
per spontanea magnorum virorum exilia. Nunquam orbis
dorasset Romam; nisi magnanimum Æneam per tot dis-
crimina ponti, inimica circumegisset fortuna. Sic
ria quoq; desint exempla) nos etiam Lechum Palæ-
nonem advenas, in er primos Gentis nostræ numeramus
Aborigines: sic deniq; tot magnas miramur Domos, quæ
uos peregrino soli debent fulgores. Adeò nihil ad na-
taliū magnitudine, n refert, hicne oriaris, an aliunde ma-
gnus advenias. Hoc ergo duūviratu ingens hæc surre-
xit Domus, geminisq; Fratibus, ut olim Roma, sua debet
exordia: planè Romulum & Remum diceres; nisi quod
his primi fraterno maduerunt sanguine muri, illi è contrâ
hostium cruore victores tinxère gladios: initâq; non tam
pedibus, quàm armatâ manu, hostilis terræ possessione,
docuerunt: omne solum forti Patriam, & ubiq; terrarum,
domesticos esse virtuti Penates. Nondum eo spectaculo
oculos satiaveram; cum mihi sese spectandum præbuit,
alter eiusdem Nominis Heros, florente tunc rerum Teu-
tonicarum

tonicarum statu, proxima ab ipso Ordinis Magistro dignitate, Supremus Campi Mareschalcus. Hic est ille honorarius celeberrimæ militiæ Anteambulo, qui per signata magnis meritorum passibus itinera, ita victrices ducebat Aquilas; ut nunquam ab immortalis gloriæ calle aberraret. ita bellatorem in acie anteibat exercitum; ut simul anticipes fortunæ casus Martiâ præveniret fortitudine. Nec procul inde Palladijs redimitum oleis verticem attollebat **IOANNES PLATER**, Magnus ævi sui Cyneas qui derivatâ in linguam nominali gratiâ, aureo Principum auribus influxit facundiæ torrente. Meminit etiamnum Roma se, redivivum olim in illo spectâsse Tullium cum ad Vicariam numinis in orbe majestatem, in maximis Livoniæ negotijs par tantæ moli veniret orator: eâ facundiæ commendatione; ut ipse Summus Antistes tunc **LEO X**, flexanimam eius svadâ dignam iudicaret; quam ad publica Romanæ Curix negotia adhiberet. Te quoque *Antiste* nibus stare fatis ac inter ipsas radiare umbras video **HENRICE** carum Polono Augusto Nomen: quo auspice & motore, Livonia, Lechico accessit sceptro, - - *acclinesq; stravit Sarmaticis humeros tiarivis.* Tibi profectò Lechicum diadema, pretiosum adeò unionem, Tibi ipse **SIGISMUNDUS AUGUSTUS** verè sui Nominis Princeps, eius tituli debet amplitudinem; cuius Tu augustam majestatem, Livoniæ accessione reddidisti augustiorem. Nec Tu extra mortalis oculi aciem **VILHELME**, Livonicarum copiarum Ductor magnanime, cuius heroica in acie gesta, gloriosa in hanc Rempublicam merita, nullo annorum decursu veterasce-re, nullis fatorum iniurijs imminui, præmiatrix finet æternitas. Impressisti Nominis Tui memoriam Duneburgensicastro, quod ab hostili vindicatum iugo, Sarmatico olim reddideras sceptro: Patriæ deinceps futurum munimen-

tum, & pulchrum non emorituræ apud posteros gloriæ
Tuæ monumentum. Et iam ad augustius cæteris dela-
tus simulachrum, hæsi non minùs sacra quadam vul-
tùs maiestate, quàm artis miraculo attonitus: ita siqui-
dem diuina quæpiam ars, viva marmori indidit ora; ut
magnos in lapide spirare manes, pulchra decepti frau-
de oculi affirmarent. Stabat decoro sublimis vertice
Heros, atq; vibrare tela manu, minasq; innutrito cædi-
bus vultu spirare videbatur, adeò;

Vt nisi captivas vincirent marmora plantas;

Iret in hostiles libera dextra globos.

Sarb:

Hic est ille **GOTHARDUS PLATER** excubia-
rum Præfectus, Magnus Tuus Illustrissime Palatine
Genitor, Vir vel inter ipsas mortuales umbras immor-
talis, quem etiamnum emori non sinit erepta toties ho-
stibus vita & perennatura in Civium animis memoria.
Vigil profectò fortunæ Lechicæ excubitor. Arcus, suis
passim vigilijs bonas Patriæ dedit noctes.
Somnijs effecit; ut illa placidiùs, inter bello. Iret
tus & circumsonantia arma suæ felicitatis, secunda quæ
ceret. Testis imprimis eius vigilantix, noctium præ-
ces Thracia Hecate, quæ ne infaustis radijs Lechica
fortunæ fatales offunderet somnos, suis ille obstitit vi-
gilijs, ignea virtute atras inimici sideris umbras de-
bellendo. Sensit vigilem in sua fata eius acinacem
vicinus quoque Septemtrio, cuius ille nativum gelu
martio accendit calore, dum hostilium urbium pe-
diam in cineres abire cogeret. Atq; hos etiam ve-
neratus Manes, dum ad reliqua Heroum decora suspen-
sum flecto gradum; ecce sub aspectum venit fatale
Moschis fulmen, Martis Sarmatici amor, Regis invi-
cti dextera, Tuus inquam Illustrissime Palatine Patru-
us, Vir æternâ sæculorum memoriâ dignissimus. Supe-
ri

ri! quot ille cladibus arctoam rubefecit canitiem, bella
VLADISLAO! quot cædibus nativum Hyperbo
soli domuit gelu! non æquè mihi referre, ac illi olim ag
facilè censeo. Meminère etiamnum Smolensci mæ
quibus ille, contra tot hostium impetus, validum prop
in pectore dedit antemurale, erepto & ad hostis pern
em armato ardui montis cacumine: quod, quantum fate
hostili tulit ferociæ, quantum Regiæ victoriæ attulit n
menti; tot iam Sarmatiæ Livij melioribus fastis celeb
runt. Didicit profectò Barbarus, non minùs de mon
quàm tumida deiectus mente, qualesnam Sarmatia fer
Gigantes: qui vel ipsos hostibus montes eriperent, qui
deinde invisam suo Tonanti tumularent ferociam. Un
cum iam nullibi tutò stare posset, ad bellaces **VLAD**
SLAI plantas devolutus, victorè maluit adorare, quàm
vindicem adoriri: aliàs æternum suis tumulandus mur
mentis; si suo minor fastu, sic se demitteret, in pedib
victoris clementiæ nactus præsidium, ne graves sentiret m
nus. Sed quid ego tam subito ab huius Herois panegy
ad Regias devolvor laudes, cum acclini victoris pedibu
barbarie, Sarmatici Tonantis fortunam adorare coactu
parcite spontaneo errori magni Manes, ignosce non e
moriturâ digne panegyri Heros. Tuum est encomium
quidquid vocali classico fama accinit orientis ac septem
trionis Domitori **VLADISLAO**. Rursum non meliùs
ille extollitur, quàm Tux virtutis præconio: quam ille
semper probatam non semel Regiâ panegyri extulit glo
riose. Assurgebant deniq; & alia, ætatum senio veneran
da, artis prodigio spectanda Heroum simulachra: quo
præmiatrix celo intulit æternitas, & mortalibus exem
ptos bustis, terris reddidit posthuma in animis hominum
memoria. Adstabant longo ordine cognati **THYZEN-**
HAVSIORVM Manes, quorum monumenta æternis
C2
confi-

ignata fastis, jam inde ab annis bismille Europã imple-
unt universam; regna pænè omnia in **TAVRINIS**
iosissimo ubiq; lustrarunt vestigio. Vidit illos in Ar-
Præsuleis tiaris Religiosissimos Rigenſis Cathedra, in
is infulis zelosissimos Smolenscens Ecclesia, Imple-
unt senatum Oraculis Derpatens Novogrodecens
atini; **THYZENHAVZIANÆ** Domus ea est
orea; ut perpetua hæreditate, transcriptos ab Illustrissi-
Majoribus augeat promoveatq; honores. Taceo mino-
dignitatum culmina, quæ Magnificentissimo passu Avi-
Illustrissimæ hujus Prosapiæ peragravit **TAVRVS**,
nec in Palatinæ Ædis hujus ingressus Atrium, opulenta
orix spolia in gentilitijs appendit Trabibus. Non me-
oro affinia illa decora, quæ in augustũ Palatinæ Domus
namentum, nuptialium fæderum arbiter contulit Hymẽ;
ætereo Illustrissimas **GROTHVSIORUM** ceras,
nubialibus illustratas tædis, fæderate **DOIHOF-**
IORUM, **PVTKAMERORVM**, **BEHRO-**
UM, **KETLERORUM**, **BORCHORVM**,
AKIENORUM, **WILMSDORFIORUM**, &c.
ecora, à quorum concentratis in unum lucis contuberni-
n splendoribus, Domus hæc, luminum Patria meritò dici
otest, & quidam terrarum polus, tot sideribus, ad cœli
avidiam radiatus.

atq; hæc sunt illa magna Domus Tux Numina, Palatine
Illustrissime: Hi sunt immortales Manes, quorum augu-
os vultus lustrare duntaxat levi oculorũ iactu, non specta-
ricẽ licet satiare pupillam: imò diutiùs hære nec Tux
Palatine Ædis finit maiestas; nec illorum patitur dignitas:
qui cùm facundiores requirant Plinios, Tuo dicatã hono-
i paginã, suis encomijs nolunt occupare. Linquimus ergo
sacra eorũ simulachra, satis magnificentix splendorisq; in
Te habituri: qui omniũ cõpendiũ es, & genuina tot herorũ
effigies, vivũ ævi prioris exẽplar, & sæculi nostri ornamẽtũ.

AUGUSTALE
MARTIS ET PACIS,
à Domestica Illustrissimi Palatini forti-
tudine erectum.

*Multaq; præterea sacris in postibus arma,
Captivi pendent currus, curruq; secures,
Spiculaq; clypeiq; ereptaq; rostra carinis. 7. Æneid.*

ET iam relicto Palatinæ Domûs vestibulo, ac ma-
gnificis Patritiæ Fortunæ propylæis, in intimum
gloriæ Tux inus penetrabile: quod ex hostium tro-
phæis, *Marti Vltori & Paci inquilinæ*, domestica
Tua erexit fortitudo: Illustrissime Palatine. Non u-
nius profectò decennij hic labor: utpote cui à prima
ætate, ferro laureisq; assuetæ insudarunt manus Tux
in gloriæ apicem deducerent. Nondum
enim ^{in aetate} Tibi genas lanugine vestijt ætas, &
iam ^{vultu} decorosa castrensi squallore vultum periculis ob-
ieceras. Tam citò Te ferrea illa temporum calami-
tas ferro initiavit, Ianiq; Limen ad triumphos & vi-
ctorias aperuit: ut non immerito speciosam illam Dru-
si querelam possis usurpare: Tibi *ne puero quidem à
ferro ferias obtigisse*. Nihil profectò è vitæ spatio Pa-
trix subtraxisti, ne ipsam quidem adolescentiam, quam
pleriq; aut in culis, mensarum inter lautitias, & madi-
dos Lyæo dies: aut, quod peius, domesticos intra Pe-
nates, & marcida luxu atterunt otia, strenui pro focis ath-
letæ: quos, succisis in trophæa ignaviæ lucis, contra vim
hyberni frigoris tuentur. Tibi primam ætatem, *inter
laurigeros aluerunt Castra triumphos*. Maluisti eo tem-
pore, quo pleriq; ad sinistra & lupercales saltus citatos
erudiunt pedes, manus aptare capulo, aures ad classica,

palatum ad Castrensem edocere frugalitatem. Hæc
tua voluptas, hæ generosæ mentis erant illecebræ:

*Frigora sæva pati, gravibus non cedere nimbis,
Æstivum tolerare jubar, superare sonoros*

Amnes: in clypeo vigiles perducere noctes. Claud:

Hæc sola palati illicia, sudoribus eliquatas - - in galea
potare nives, hoc deniq; unicui famelicæ virtutis ob-
sonium, malis cum gustu vesci, quæ Tibi extra Alci-
noi hortos, tolerata sub frigido Iove vita, & minimè
delicatus obsonator Mars abundè in robustum duratæ
patientiæ suppeditabat alimentum. In his laboribus
prima Tibi transijt ætas, in his reliqui elapsi anni:
quos non tam redeuntium mensium orbibus, quàm præ-
lijs & trophæis distinxeras. Nullus pænè dies, nisi
Martis, nullus mensis, nisi Martius, nullus deniq; an-
nus, quem non geminatis victorijs, Patriæ redderes me-
morabilem, hosti faceres Climactericum.
Tibi Dexterae Tux invictum robur, Patris
dator Leo, & magnificos ausus non uno die ca-
gatos, succisas tot ictibus altas spes, excussa; rapta
ab ungue spolia toties ingemuit; quoties in Te novum
Sarmatiæ incurrit Herculem. Armaverat ille totam
Balthidem in ultimum Poloniae naufragium: parum di-
xi: centuriatam sub Sveticis auspicijs vidimus Euro-
pam: ita disponentibus Fatis, ut plures Polonia nume-
raret hostes; quò plures deinde triumphos recense-
ret. Et iam decumana undantium armorum procella,
vicinam quoq; inimico littori alluebat Livoniam, haud
dubiè tanta illuvione absorbendam, nisi Tu è cæsum
tumulis hostili aggerem posuisses ferocia. Risit illa
deinceps tanto minaces sonitu fluctus, non alio de-
mùm auctos fænore, nisi quòd Finnoꝝ sanguine tu-
midi in suum remearent Oceanum. Meminère etiam-
num

num tot cladibus mēmorabiles Bowscenses Campi, ubi Sudermanici Leonis mēdullam, roburquē, Tibi novo Sarmatiæ Achilli, in triumphale pabulum & ignea virtutis alimentum, Fortuna obtulit. Quis tum obsecro magnanimi pectoris ausus? cum impari numero, maiore animo, Spartana fortitudine, Macedonis felicitate Sveticum duorum millium agmen sub solis occasum aggressus, ipso Phæbo funeream hostibus ad inferos præferente facem, ter centum gratas Libitinæ immolasti victimas: daturus plures; si pari furore in ruinam cæteri festinassent. Cedebant passim prædatores illi manipuli inferno Diti in prædam, Tuo verò victori gladio in pulchram gloriæ messem: & qui hiante magnis spebus ore universam devoraverant Livoniam, illiso cespiti dente, non plūs terræ occuparunt, nisi quantum parando tumulo, regendisq; infelicibus exuvijs sufficeret. Verum pulchrius ibidem spectaculum Tua dedit Clementia, cum infelices illas hostium reliquias, aliàs male feriato Marti cenuras in pabulum vitali donares luce: novum quodammodo victis infundendo spiritum, quos iam Tui acinacis metus, pro domo Libitinæ pallore, reddidit exanimes. Victi nimirum infractum aliàs pectus pulchra, hostilis hæret, Christiani tamen sanguinis parsimonia, ut eligeres ceterius Gothicæ militiæ flore, quem in victrices Tuis manus Fortuna dederat, Sarmaticæ maiestatis Civimq; oculos recreare; quàm ex cæforum truncis de olorem sanie laurum carpere. Induerunt non minus animis quàm manibus vincula Captivi Finnoꝝ Duces Aderkassius & Iskiellus bis victi, quia vivi: neq; inviti ferebant compedes, quorum præcordia arctiori illigavit nexu arbitratæ necisq; Tua clementia; quæ dum vitam captis indulgit, calamitatis ademit sensum. Non memoro Tuâ

cet fortitudine, alienis tamen gesta auspicijs, taceo li-
erata infami compede nobilitatem, profligatos tot
cladibus hostiles exercitus, atq; incubam illam Sveco-
um potentiam Curlandiæ jugulo amotam: & quidquid
emum Litvani illius Herculis Illustrissimi MICHA-
ELIS PAC tunc Castrorum Præfecti, post gloriosi
M. D. L. Copiarum Imperatoris, egit dextera: in cu-
jus gloriæ partem jure venire posses, qui laborum Co-
nes semper aderas, & Martiæ fortitudinis imitator. Id
mihi solum dixisse sufficiat: Tua Tibiq; similibus fortitudi-
ne factum, ut ille Regnorum prædo Carolus, qui se *necdum*
vaginato gladio Poloniam debellasse iactaverat, vel ini-
ola Livonia retusam victoris ferri sentiret aciem, atq;
post peragratam victorijs universam Sarmatiam, hic de-
num metas inveniret terminales, unde retrogrado For-
tunæ passu, **PLUS CITRA** recedere cogeretur.
Nondum lassatum cladibus acinacem tabo deterferas,
cum Tibi novam gloriæ messem Mars arctous obtu-
lit: veluti à tot cladibus non aliter posses respira-
re, quam hoste expirante: nec scirent arma otium,
quamdiu superesset, quem vinceret. Vix enim Balthi-
ci leonis iras Herculeam domuisti dextrâ, & iam pari au-
tu prædatrici Moschoviticæ aquilæ ibas obviam, ut eo-
dem ferro, iisdem animatam odijs, plecteres barbariem.
Nigra hæc ales planè funeris ipsa sui augur, toties a-
misit plumas; quoties infelicibus auspicijs in Tuas invo-
lavit aquilas: toties in palpebra vindicem sensit radium;
quoties in Tui acinacis fulgorem incurrit, meritòq; à
tot cladibus atram fuliginem indueret, nisi iam pridem
candorem exosa, pullato in ceris colore suæ parentaret
Fortunæ. Meminit profectò, meminit Duna celebris il-
le Livoniæ Simois *scuta virum galeasq; & barbara cor-
pora volvens*, quem Tu arctoo sæpius rubefecisti san-
gvine

gvine, vicissim Tuæ gloriæ militantem expertus, præcipuè cum concussa sub pedibus Perfidix infida glacie, hostiles in tuis oculis hauriret manipulos. Diffidebat nempe solo suæ levitatis conscia barbaries, quod toties innocuis temeravit cædibus, labili proinde elemento suam credidit Fortunam, vel ab ipsis periculis remedium periculo quæsitura, cum iam nullibi esset tutus, præterquam in styge locus. Verùm non diu scelus tulit vindex violati fæderis fluvius, solutaq; armorum æstu hyeme, gelidis sorbuit vorticibus vitali indignam àère ferociam, attonitis tanto spectaculo littoribus, quòd fallax elementi ingenium, adeòq; infido gentis genio non absimile, hostili fidem falleret perfidix. Ibat ergo in profundum gravis sua levitate barbaries, insignem temeritatem toto fluvio eluere coacta: cum interim fæderatus gloriæ Tuæ Neptunus Nominis Tui famam, secundo flumine deveheret, exoneratâq; in Balthidem minaci procellâ, tantæ rei præconium per maritimas oras & peregrina littora circumferret. Et ne quispiam fluctuum potius fraudi, quam Tuæ virtuti eius victoriæ gloriam tribueret, ostendisti, quàm Tibi famulæ militarent undæ, cum superatis succollante Fortuna immanis fluvij vorticibus, non alio quàm armorum usus remigio, clausum Duneburgensi Castro hostem fortiter aggressus, geminata attrivisti clade, amphibia fortitudine in utroq; metuendus elemento. Effuderat sese quidem malis adactus hostium furor, nitratoq; ab arce tonitru, & ignea tempestate detonuit. Verùm contra hæc sævientis Trinacriæ fulmina indemnem laurum Tibi providit Fortuna, cuius præsidio tectus, intactum omnibus periculis verticem circumferres. Ruebas obvias inter illæsus mortes, virtutem laceßere non audentibus fatis: solo ad fatales Bellonæ saltus cespitante sonipede, quem gemi-

E

natis

natis defatigato cladibus, Barbaro Duci vivum adhuc
cesseras, ut quantocyùs in propriam remearet Carthagi-
nem. Adeò virtuti Tux tam facilè fuit citra Bucepha-
i ministerrum famæ Olympia decurrere, quàm equiti
ferociæ pronum erat ad ruinam properare. Nec segni-
or Tibi extra Patriam animus, cùm Cannas in hosticum
transferret Mavors perfidæ Telluri hostilitatis talio-
nem redditurus. Ibas, imò præibas victrices **CASIMI-**
RI Regis Aquilas, duratas inter arctoo gelu nives, ob-
itaq; glacialibus pruinis itinera, viam ad victoriam trium-
phali signando passu. Sic non sola Tibi æstas militari-
bus effloruit laureis, verùm ipse quoq; December Mar-
tio animatus calore Augusti reduxit felicitatem, inimicâ
tellure ad victricis plantæ contactum revirescente. Vidit
inprimis ingentes pectoris Tui ausus Rossavia, ubi præci-
puè validis confisæ mænibus ferocia vim placuit admove-
re, postquam campi copiam nullibi fecit clausa munimen-
tis hostilitas. Enituit hic enimverò fatorum contemtor
animus, cùm magni Ænæ Tui indignus Achates, per
millena pericula, pallidas inter mortos impavidus, sub
ipsa hostium mænibus penetraret, fatis æquè ac victoriæ pro-
pinquus: neq; procul aberat, ut aut animi in deditionem,
aut muri in ruinam inclinarent, nisi iniquus victoriæ cur-
sum stitisset Mulciber, fauciato Tibi plumbea glande
pectore, ut hac saltem ratione mortalem evinceret, quem
invictus in acie animus parem Achilli Semideum omni-
bus persvaserat. Excepisti infracto pectore sævientis
Trinacriæ volucre fulmen, quò hostibus palam faceres
æquè Sarmatis, ac olim Spartanis unicum esse in præcor-
dijs antemurale. Erexit mox animos hostium ferocia te
cadente, per quem hæctenus magnam victoriæ partem
stetisse viderat: quanquam tu gravi licet terræ allisus i-
ctu, altiorem tamen fatis omnibus gerebas animum, in-
ter

ter ipsas erectus ruinas, ut non tam cadere; quàm potius manibus pedibusq; hostilis terræ possessionem inire videreris, illud terroris Africæ, fortuitum casum in omen victoriæ trahentis usurpando: *Teneo Te Moscuæ*. Serva-
vêre Te interim Lechicæ felicitati boni Superi: ne hostiũ furori victima caderes: patuitq; non alio fine, nitratis ignibus in Te sævijsse fata, quàm ut igneam Tuam probarent indolem, quæ à simili pati non posset elemento: nec aliud intendisse videbatur Mulciber, quàm ut hoc, magnanimum pectus notaret signaculo, unde olim Tuam in Patriam pietatem noscerent posteri, & ex mortis charactere legerent prodigum vitæ animum. Quis hinc Spartanam Tuam sub inclementi Iove patientiam, in torrido solis æstu sudatas sub galeis æstates, sub dio & frigidis Aquilonibus pluviosos toleratos autumnos, superata fatorum contemptore ausu flumina, exhaustos merus, devorata pericula, satiatam solâ famæ illecebrâ famem, longas inedias solo gloriæ gæstu obsonatas, restinctam hostili sanguine litim, quæ inquam millena eiusmodi incommoda poterit recensere, quæ facilius gladio in sædifragis hostium cervicibus, ambris stylo in obligatis Tibi Civium animis annotasti, quàm levi pennâ in nabili tinearum alimento possint exarari. Profectò si Te præmiatrix Hero-
um haberet antiquitas, hæud obbiè fabrilis Te cælo cælo admoveret, animares Tuo vultu saxa, Divorum augeres numerum: quanquam Tu omnem exosus fastum, mavis in Civium animis, posteritatis memoria perennare, extra Phydæ artificium in omnium pectore nactus, ære perennius monumentum. Implebis ergo Tuis laudibus posteritatis fastos, *Te nec ventura silebunt lustra, nec ignota rapiet sub nube vetustas*, sed neq; nostra Tuum nomen reticebit ætas, quam ita in Tua animasti præconia; ut simul malè facundo Momò, si quem Tibi comes magnorum

nominum livor objecerit, ora præcluderes.

Hætenus armate laudes: à laureis iam ad oleas, à cædi-
ous ad curias, pacisq; curas Tecum procedit oratio: To-
gâ æquè ac Sago Senator amplissime. Etiam hîc Tibi
magna gloriæ consurgit seges, ubi plerumq; alijs uberiùs
pullulant vitia. Sunt, quibus Mars ferreus, ferreum im-
primit animum, cum casside induunt ferociam, ut iam
post degustata cruoris libamina, aliud gloriæ desipiat ali-
mentum, nihilq; palatum acuat, præter ferrum. Alijs è
contrà oleæ umbra quemdam inducit torporem, & quid-
quid sub galea vigoris, gessit animo totū id exedit quies, taci-
to quidem, sed majore damno. Periculosa plenum opus
oleæ, non minùs quàm Martis alex plures testantur Anni-
bales, quos domestica enervavit Capua, dum post laureas
hæderam innexuit vertici & ex hostium terrore, super
mentas bellatores fecit Alexandros, adeò rarior est in
pace pax, nisi inter pacata otia imbelli bellum indicas
ignaviæ. Non postrema idcirco Tua laus est, pace belloq;
invicte Heros, cui ingentem animum nec militaris op-
pressit galea; nec inter pacatas oleæ umoras togata sopi-
vit quies. Fortem Te probârunt & laureæ & oleæ, nec
minùs inacie Martem, quàm in Curia Curium ambidex-
tra ostendit virtus. Hoste siquidem à cladibus, Te à vi-
ctorijs respirante, dum arma vacarent, nunquam Tibi va-
cabat animus à veræ laudis studio, atq; inter ipsas ferian-
tium armorum inducias, pulchrum Tibi victoriæ genus
non deerat, quo post superatos hostes de Civium animis
triumphum ageres, inter manubias decititia popularium
pectora recensendo. Subegisti passim liberas mentes,
manu menteq; incruenta, sine ferro, non sine victoria: vel
ipso longè fortunatior Timotheo Bellator, cui non iam
inter somni ludibria cæca Dea; sed pro bono Patriæ vi-
gilanti, Regina mentium libertas, in aureos amoris casses
pronos

pronos concivium egit affectus. Sic devincta nobilitate non difficile fuit assequi quæ velles, imò etiam quæ nolles, contra obnitentis modestiæ jus, ferre cogebaris, conspirantibus in Te omnium suffragijs, cum Tibi passim Directoralis fastigij Scipionem vel invito deferrent, quo distracta æmularum partium studia pacificator Mercurius componeres. Et quidni singulorum in Te conspirarent animi, postquam dubitandi periculum abstulit Tuus summis etiam par fascibus animus. Neq; per ancipitem alex jactum consulenda erant Fortunæ oracula, ubi omnem ambigendi materiam sustulit meritorum Tuorum magnitudo. In hoc tamen unanimi omnium consensu unicuique supererat Nobilitati cum Tua modestia certamen, dum Tu Honorem recusares, illi e contra parere, subji- cique contenderent. Noveras etenim, hac in parte ut ani- mi magnitudine, sic demissione Trajano non impar, no- veras ex virtutis ingenio, item ipsis indicere suffragijs, u- nusq; dissentire, postquam omnes unanimiter consensis- sent.

Et tateor, sed adhuc Tuis minora
quædam, quia Tibi cum cæteris communia. Illud verò
Te supra commune. Honoratorum evehit fortem,
quod rara tanti fastigij felicitate, principem Nobilitatis
honorem, directricem illam liberarum mentium regulam,
non interrupta serie ex omnium voto tenueris. Si enim
virtutem ad usq; priores commo. & repetitus Honor
quanta profecto virtutis Tux commendatio? quod raro
exemplo Tibimet ipsi succedens in eodem munere præ-
ire & sequeris. Per fasces numerasti annos, per Hono-
rum intervalla menses, cedentibus Tibi competitorum
studijs: ita, ut alijs ad Honorem collimantibus, ipse ad Te
collimare videretur Honor, suum nactus centrum, in quo
denum pro innato sibi ad virtutem motu conquiesce-
ret. Hæsit nempe impressa Nobilitatis animo, adeo viva
virtu-

virtutis Tux species, ut post delatos Tibi semel eos fa-
ces, alium muneri tanto nunquam optarit Scipionem,
Te præter, qui non unius tantum Palatinatûs Fortunam,
sed totius quoq; Patriæ salutem, magna ex parte toties
sustinueras, quoties inter hostium ruinas pro eius salute
infractus stetisti Hector.

Nec minor gloriæ Tux Sparta in publicis Regni Ordi-
numq; Comitijs, ubi continuatis semper vicibus vigilem
libertatis custodem, atq; Nobilitatis egisti internuntium,
tanta facundiæ commendatione; ut qui Te audirent, su-
um Græciæ Nestorem, suum Pyrrho Cyneam meritò non
inviderent. Suspexit Te semper in illo libertatis Au-
gustali utriusq; gentis nobilitas, & redivivum cogebatur
adorare Tullium, sed non pro Domo perorantem, utpo-
te cui privatus respectus, publici boni venenum, inte-
gram nunquam afflavit mentem. Verba Tibi, quæ sva-
dæ divinitatem, dignitatem oraculi referrent: consilia,
qualia juxta sapientis effatum, non ab homine; sed a Dijs
requiras: tanta sententiæ gravitas, tantam orationem pon-
dus; ut satis ad omnium sensum, assensumq; fuerit Tui o-
ris suffragio approbari. Sufficiat sanè plerisq; speciosum
Tullij nomen, in illius publicarum curarum theatrum in-
tulisse: satis habent, si verborum inani strepitu ceu quo-
dam sacro murmure, rebus afflictis medeantur: boni quidè
oratores sed mali cives; quia malorum Patriæ ignari
alum per verborum lusum seriam putant leniri posse ca-
lamitatem. Tibi non minùs splendide quàm utiliter dixisse
prima fuit gloria. Planè veteris styli orator, dicebas quæ
sentires, sentiebas, quæ præsens svaderet calamitas, & quæ
deinde non sola argumenta, sed ipsi probarent eventus.
Illigasti passim pulchro fædere boni publici studium fa-
cundiæ; ut nec Te in illa libertatis ara Harpocrati litate
constaret, nec inani verborum lenocinio tumeret *vidtrix*
opulen-

opulencia lingvæ. Nec minor boni publici studio maj
statis erat reverentia, quam semper sanctam, inviolatam
quæ etiam inter pericula servaveras, Tuo exemplo d
cens, quòd benè conveniat, & in una sede moretur maj
stas, & a vitæ libertatis amor. Plura longè complecti cup
rem,

sed densior instat
Gestorum series, laudumq; sequentibus undis
Obruimur. Claud:

S A C R A R I U M
M I N E R V Æ P A L A T I N Æ
Omnigenæ eruditionis splendidum ap
paratu.

Hæc Dea pro templis, & thure calentibus aris
Te fruitur, posuitq; suas hoc limine sedes. Claud: de laud: Sti

E amum Palatinæ Ædis Tux amplitudo est, u
non uni duntaxat Numini in-augustum sufficiat con
tubernium Illustrissime Palatine. Vidimus illud glo
riæ Pantheon, in quo tot magna Numina, quot Majorum
Tuorum nomina publico cultui exposuit immortalitas
Vidimus Bellatoris Gradivi Pacisq; togatæ stativa, nun
ad Palatinæ Minervæ limen Tua nos manuducit gloria
Est suus nempe Marti æquè ac Palladi apud Te honore
quam ab ineunte ætate in pectoris contubernium receptat
nunquam, etiam inter armorum æstus & publicas curas co
lere destitisti. A prima vitæ aurora iam Musis amicus
non alijs gaudebas ludis, quàm literarijs. Versasti iam
tum non miris animo, quàm manu eruditæ antiquitati
monumenta: *veterumq; labores scriptorum Tibi ludu*
erant: ludus inquam, non labor: qui grande literatorum
debuisse esse negotium. Alijs plerumq; prima literarum

rocinia, non sine grandi veniunt molimine: non semel
oculis fontem eliciunt, quo malè arentem diluant fe-
am: tot fronte sudoris educunt nimbos, ut sterilem in-
tæ Minervæ irrigent oleam. Tibi nihil arduum, nihil
blime erat, quò non mentis acie penetrares: adeò iam
festinatas opes Tibi natura indidit, imminentium
æsa dignitatum. Non potuit deinceps non crescere
ætate sapientia; quæ vel in ipsa maturuit pueritia.
quidquid ab honestis exercitijs quietis supererat, totum id
porioso discendi studio impendebas. Noveras igneos
olescentiæ impetus, quos Mars & avita majorum incen-
ebat gloria, Palladiæ oleæ umbrâ temperare: ut nec to-
sibi vendicaret præcordia ferri amor; nec generosos
pectore igniculos Castalij sopirent fontes. Primus Te
um in Heliconem admisit Apollo, tantoq; gavisus A-
mno, *Colla super humerosq; Pindi attollens, bellatrices*
ocuit tendere pleetra manus. Aluisti deinde avidam
orix mentem altrice temporum historia: quæ um Ti-
anteacta referret; ad agenda pulcorum præb. bat sti-
ulum. Evolvebas passim veterum monumenta heroum,
Te ipso non unius olim Livij, suoq; nomine amplioris
Curtij fastos implet. us. Quid memorem Aristotelem:
jus Commentarios, non Peripateticâ, diligentia, cursim.
uc, ut pleriq; ævi nosur, nominales faciunt Philosophi:
um nocturnâ solitus versare manu, versare diurnâ.
us Tecum in erudit. silidij descendit arenam, qui
n palmam cederet: victuq; inter triumphos numera-
et, quòd à Te novo Aristotele, vulnus in animi mede-
m accepisset. Nihil adeò obscurum erat quòd non
Tuo illustrares ingenio: nullus difficultatis nodus adeò
ntricatus, quem expedita mentis acie non solveres, ex
Aristotele ingeniosus factus Alexander. Non memòro
Diviniorum literarum peritiam: quas ad prodigium me-
morix

morix Tuæ impressas menti geris, tam recenti omnium
sine confusione locorum specie; ut omnes passim, ceu a
divinum codicem, ad Tuam recurrant memoriam: quæ
non melius paginis ac Tuæ menti, impressa esse divini
oracula. Incutiet plerisque non immerito admirationem
hæc eruditio: verum aliud longe suspicere in Te cogit
& mirari, Palatine Eruditissime: videlicet quod ad tantum
sapientiæ fastigium proprio nisu nullius manu ducent
magisterio perveneris: nullique quam Tibi eruditionis de
beas gloriam. Non alia Tibi Attica quam Paterna Do
mus, inter Patritios Penates Athenæ, inter Illustres, Ma
jorum umbras Academus: Non alius denique magister nisi
privatus labor: eò quod Te sapientiæ stadium alieni
inire dedeceret auspicijs: quem omnibus præire voluit, ac
maxima quæque nata indoles. Quærant alij per tot terra
rum salique circuitus sapientiam, lustrent Europam, nullis
parcant sumptibus, ut è peregrinis fontibus aliquid eruditio
nis hauriant: nullibi præterquam in orbis capite repe
rretur Minerva aut tantum inter regios Gallix flores
vernerent laureæ doctarum præmia frontium: cum tamen
eiusmodi Perepatetici nihil plerumque in Patriam refe
rant, quam caput vacuum, sarcinasque exotica levitate gra
ves, & pro ære Patriæ per ridendam diæresim, peregrino
impletas ære. Tu in Patriæ Minervæ sinu, nativos in
ter Lares, ad eam proventus sapientiam, quam vel ipsi
quoque exteri merito suspicerent, discerentque extra Alpi
nos Pyreneosque montes, suum esse Carpatho, tam Mar
tem quam Apollinem, nec minus sub peregrino phæbo
ac frigida Arcto, ignea nasci ingenia.

P E N E T R A L E

Virtutum intimæ admissionis.

*Omnes præterea puro que crimina pellunt
Ore Deæ, iunxere choros, unoq; receptæ
Limine, diversos Tecum cinguntur in usus.*

Claud.

Non satis auro, non satis Patritijs nitent fulgoribus
Procerum atria; nisi sua quoq; decora, in ædium or-
namentum virtus conferat inquilina. Squallet o-
nis basilica etiam majestas, ubi virtutis non adest ful-
gor: jacet, quantumvis celsior assurgat nubibus moles,
nam illa non sustinet. Illa est firma basis: sine qua ma-
gna culmina, nihil sunt, nisi magni cumuli tumulidæ; non
magnifica gloriæ monumenta. Ridet profectò etiam
omnis orbis malefanum Neronis factum: qui ut ferreum te-
neret animum, auream sibi erexit Domum præurosam
adeò materiam, nullius pretij incolam deit. Econ-
trà quis non angustias Curiorum suspensam, aut in-
tellectibus horridam dumis pauperis Ewandri tectas qua
humili tegmine excellas tegebant animas. Adeò in vir-
tutis contubernio nulla Domus non regia, nullum tectum
non basilicum. Hinc iam immo antequam potest, quam
illudis Domus Tua: fiat largimenta Illustrissime Pala-
tine: in quam tot animi confluxerunt decora, tot intus
admissionis virtutes, suam fixere statuenem. Crediderim
profectò omnes super in adornanda Tua indole laboras-
se: ita enim quæ virtutis quæ naturæ fulges ornamentis;
ut unus omnium Deorum decora, unq; compendium esse videri-
tis.

*singula quemq;
Nobilitant, hunc forma decens, hinc robur in armis
Hunc rigor hunc pietas illum libertas iuris;
In te misit*

Claud:

Imò

Imò (quod prodigio par mihi videtur) illa virtutum a
thiteta, quæ aliàs non bene conveniunt, nec in una sede man-
vantur, æterno quodam fædere coaluere, mirâq; facilitatè
& concordia, diversos Tibi famulantur in usus. In Te
pulchro ligari fædere gestiunt honor & modestia, mag-
nificèntia & animi modestio, magnæ estuosæ gravitatis con-
tinentio non mutata, affatus, civilitatis officio non muta, secu-
dioris auræ blandimenta. haud elata, adversorum impetu
infracta, uniformis deniq; utriusq; fortunæ arbitra. Vidimus
in Te rara affinitate iunctam reconditæ prudentiæ
apertam fidem, quæ facit ut omnem averferis fucum, non
frontem, non supercilium sumas ad insidias animorum
malisq;

*Invisos odisse palam, quàm virus in alto
Condere: nec letam speciem prætere frangere*

• Quid de Iustitia dicam? quam Tu ita Clementiæ conso-
tio temperasti, ut quoties illa vindices stringeret, fasces
hæc solpitrax dexteram interponeret, æquitati con-
sonam tutelam præstaret, ut in difficillimo etiam rerum
statu, in quo vitia, aut odia incutere primum erat
omnium laudes mereris. Seu enim consiliarum inter
partium arbiter, perplexas litas decerneres, faciebas id e-
plurimumq; dexteritate; ut & in adversa pars flux gratularetur
fortunæ, & vicis in adversa in sibi non iudicium
defuisse. Seu etiam in sceleribus irrogata
pœnam, cavebas magnam, ne aut aliena palpando crimina
faceres. Tua, aut in fascibus virtutem læc
res. Illa potissimum causa, quæ non auri
potest, sed legum vindex, quæ non auri
de legum vindex, quæ non auri
ci: ut passim
Gratius nun-
bet urbani
uam Pala-

dimisit, dimisit fortunatos. Vidimus ad Tua limina ceu
communem fortunæ aram, cuiusvis statûs homines con-
gere: vidimus.

- - - *populis undare Penates,*

Affiduos intrare inopes, remeare beatos,

Nullus unquam inaccessa septa maiestate aures Tuas
expertus, quas alij monstroso fastu impedi-
bus gerunt, non si multiplici placandas victimâ. Nullus à limine repul-
sum tulit: imò nec moram longiorem: nisi quàm sua cuiq;
verecundia, non Tuus fecit fastus. Annuebas facilius
quàm alter auderet postulare: id solum negare solitus,
cuius mox ipse repullâ gauderet,

- - - *Quidquid fuerat deforme mereri.*

Caceam ne hospitales mensas? quas Tu non minus ad
magnificentix Palatinæ splendorem quàm virtutis pabu-
m, & eruditæ mentis alimentum inprofe consueveras.
atebantur sanè omnes convivæ, Domi Tuz Iomum Pa-
is, simul & virtutis se reperisse ubi æquè spiritali Cere-
ac virtuti suus esset cultus & cum urbaniore Alcino, &
idem mensis Cato polyticus frueretur. Sunt sanè, qui
maris spolia & peregrini soli prædas mensis inferunt, es-
arijs lancibus regnorum appendunt pretia, & præposte-
o artificio, non iam ci auri sed aurum conver-
unt in cibos, novi sæculi nostri Midæ. Verùm in-
er illices gustus arænitates, nihil est plerumq; quod sa-
iori palato sapiat, nulla euz mentem pascat eruditio:
ed Mylesiæ passim fabulæ, salesq; verecundiæ pestes,
onestatis parricidæ. T talia res mensas non alius
condivit sermo, quàm aut altrix te historia, aut
divinioris literæ pabulum. Mens omnes inter sine arte,
in qua præter delicatas gustus ill quam. N quoq; men-
tis palato non deerat voluptas, quæ s civil um sciendi ex-
pleret famer n.

Sola adhuc ad gloriæ apicem, ad perfectam absolutæ la-
dis symmetriam desiderabatur Religio. Vna ad tantum
virtutum Tuarum concentum deerat Fides: vel aderat
quidem, sed quæ, nec veritati, nec Tux virtuti bene
consonabat. Nominis Tui luci, quam & Patritiæ ceræ, &
victorium armorum fulgor, & tot virtutum splendor in-
tenderat, nubem quandam induxerat Lutheri erro-
rem à Majoribus cum lacte derivatum sequebaris, ne
hoc quoq; ab illis degenerasse videreris. Quanquam
Augustanum licet ore professus, animo semper tamen Tu
probasti Romano-Catholicum. Vidimus Te assiduè
sacris in ædibus hospitem, suspeximus religiosum ortho-
doxas ad aras cultorem, rapuisti toties omnium oculis
quoties ritu Catholico degenibus, Te ipso factus minor
præsens in ara Numen adorares, ad exemplum ruboremq;
multorum ævi: Procerum, qui dignitatem obrui pro-
cumbendo rati, sedentariâ supplicant prece, & grandi per-
orant eloqui Harvi apud Deum oratores. Quid sacra
Eucharistico Deo celebritates memo. em? quas Tu æmu-
lâ veteribus triumphis magnificentia, ad pulchrum popu-
lis superisq; spectaculum adu. nasti. Præibas passim reli-
quæ Nobilitati ut dignitatis. Sic magnificæ pieta-
tis exemplo: collect. sub. ilite, frequentibus
stipatus manipulis, stior. sacro Ferculo facer
comitatum. Sonabant interea ad titiæ argumentum, in-
nocuis animatæ ignibus machinæ, festivasq; Tuo iussu
exarsit in iras Mulciber, æmulo tonitruum fragore, præ-
sentem veneratus Tonantem. Inter hæc publica sacre
hilaritatis inclum, nobilius spectaculum Tua plerumq;
dedit pietas, cum supplicantium immistus cætui, detecto
ad reverentiam capite, ipso sole tantæ virtutis specato-
re, Eucharisticum conitareris Numen. Liquebat iam
tum quo Tibi Phæbo succensum caleret pectus: palamq;
H
fecit

cit omnibus, illa erga Diviniores epulas devotio, quam
tibi umbratilis cæna desiperet. Taceo propensum in
cras Deo Personas animum: cuius mihi luculentum præ-
et testimonium, refecta passim hospitalibus mensis Reli-
giosorum indigentia, sublevata liberali stipe claustrorum
gestas: quæ utut silentio involvamus; tacere tamen Tuos
nostram Societatem favores nec volumus, nec possu-
mus: quam Tu de loco novissimo advocatam, in pectoris
Immisisti arcana, nec minimos à Tuæ munificentia fonte
ceri passus. Pensasti Tuis amoribus, iniqua Heterodoc-
tum in nos odia, Tuo altissimo sensu, sinistra malevol-
orum iudicia reparasti. Tibi suum debent pupillæ musæ
sem, quem Tu munificentia Tuæ fontibus aluisti, lite-
ris Maronibus liberalis factus Mæcenas. Tibi suos in
linea Domini debent fructus sparsos Livoniae cam-
pos, Sociorum operæ: quibus Tu solus dextris dexte-
re munimento, amicam odiorum inter nos, præbuidisti um-
bram. Verba me sane deficerent, si Tuorum inire vellem
numerum meritorum, quæ iam cæli fastis inscripsit æter-
nitas, nostris vel de pectoribus gratitudo: pro quibus æter-
num Tibi maneat. Societas IESU, vel hoc i-
nominis, quæ Tuæ munificentia al-
terat encomium, in
ficijs.

itaq; alijsq; indi-
tore egerit radices veritas Or hodoxa: neq; dubita-
licuit, quam Tibi Saxonica Babylone carior esset
Roma veritatis Metropolis. Et iam indulgere hæc no-
stræ expectationi solatia Cælices, ut tandem in Petri retia
nobilis venires præda. Agnovisti inter tot variantia
dogmata discordesq; sectas, indigibile veritatis pun-
ctum consistere non posse. Nec Te renuere vani illi
respe-
qui multorum oculis fatalen quemdam indu-
cun

tunt fascinum, ut passim erubescant agnitum errorem d
 ferere, ne inconstantia notam incurrere videantur
 veluti bonum sit, in malo constantem esse. Tuis ut pr
 mum beatior lux affulsit oculis, victas veritati dedit
 manus, palamq; orbi demonstrasti, non indecorum esse
 Majorum erroribus degenerare. Nituntur equidem atra
 gloriae Nominisq; Tuo nubem offundere sectarij: quos
 virtutis fulgor & Palatinae trabae percellit rubor. Ve
 rum omnem discutit livoris noctem Catholicus ille fe
 vor, pietasq; qua omnium oculos in admirationem, ora i
 praconium rapuisti. Exhibent verae religionis argumen
 tum sacri Penates, quos Tu ex infamibus Lutheri super
 in Orthodoxa commutasti Tempora.
 subjectis leges divisum cum D
 tus. Praebent Tuae piet
 quos Tu ex usurata C
 ata universa Familia
 Regnatrici Ancilla
 e constat, quan
 intus agat.
 artus
 stina auctori
 e virtutis ide
 m. Heterodoxi
 cant errores.
 sub Te avit. C. fidei splendor, su
 us decus, Orthodoxis maestas. Tecum te
 atinos fascos religio, q; ad Ecclesiae solatium
 Pa rix decus, a nterou x. ruborem, pulchrum i
 c ostro sidus calgeas.

L-11
2-50

A R A P U B L I C Æ S P E I
E T P E R E N N A T U R Æ
F E L I C I T A T I S

Tot Illustrissimæ Domûs fulta columinibus
Perillustribus ac Magnificis Dominis
IOANNE, CAROLO, FERDINAN-
DO, FABIANO PLATER: Illustrissimi
Palatini magnæ sp̄ei FILIIS.

Magnum est magnis ortum esse Maioribus, maius
magnum vivere, maximum deniq; s̄ Ma
nis Hæredes relinquere; qui
em, & vitæ Domûs sustineant
quod mortales non finit em
uris interesse sæculis, &
atem oculis intueri
anc fortunam, pl
eris felicitater
ent. O quot
ent Lucinæ! illi
eminantq; veris:
qui damna funeru
nominis gloriam, à
ia. Nimirum facit id plerumq; cum magnis nom
us, quod cum magnis culminibus natura; ut quantur
quæ sua mole in altum assurgant, pari tamen fortuna & s̄
o tandem in punctum desinant. Alijs econtrà har for
em concessere fata, sed ad maius eorum dedecus; dur
erenissimi aliàs soles nihil post se relinquunt, nisi um-
bram. Vidimus tæies nobilem Maiorum sanguinem in
posteris rubescere, dum inglorij nepotes avitos Domûs
su